

Анна ЛЯШЕНКО, редактор напрямку

МІНІМАЛЬНА ЗАРПЛАТА: ВИВЧАЄМО НЮАНСИ ВИПЛАТИ

Найпоширеніші запитання, які ми отримуємо на консультаційну лінію, присвячені мінімальній заробітній платі (далі – МЗП): «дотягувати» чи «не дотягувати» до МЗП у тому чи іншому випадку; які види нарахованого працівнику доходу включаються в МЗП, а які виплачуються понад МЗП, і багато інших. Тож ми надамо відповіді на найбільш часті запитання і сподіваємося, що вони допоможуть вам уникнути помилок під час нарахування та виплати зарплати працівникам.

Насамперед нагадаємо, що **МЗП** – це встановлений законом мінімальний розмір оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці (ч. 1 ст. 3 Закону від 24.03.95 р. № 108/95-ВР «Про оплату праці», далі – Закон № 108).

Починаючи з 2017 року Законом про Держбюджет на відповідний рік МЗП установлюється одночасно в місячному та погодинному розмірах (див. таблицю).

(грн)

Період дії	Розмір МЗП 2021 року	
	місячний	погодинний
1	2	3
1 січня – 30 листопада	6 000,00	36,11
1 – 31 грудня	6 500,00	39,12

МЗП є державною соціальною гарантією, обов'язковою на всій території України для підприємств усіх форм власності та господарювання та фізосіб, які використовують працю найманих працівників, за будь-якою системою оплати праці (ч. 4 ст. 3 Закону № 108).

Які виплати не враховуються під час обчислення зарплати працівника для забезпечення її мінімального розміру?

Статтю 3¹ Закону № 108 визначено вичерпний перелік виплат, які не беруть участі в обчисленні зарплати працівника для забезпечення її мінімального розміру. До нього, зокрема, включено:

- доплати за роботу в несприятливих умовах праці та підвищеного ризику для здоров'я;
- за роботу в нічний та надурочний час;
- за роз'їзний характер робіт;
- премії до святкових і ювілейних дат.

**Інші статті Анни Ляшенко
можна переглянути тут**

Отже, якщо працівнику встановлено доплати за роботу у важких та особливо важких, шкідливих та особливо шкідливих умовах праці, які виплачуються за результатами атестації робочих місць; доплати за використання дезінфікуючих засобів та прибирання туалетів, за роботу у зоні відчуження, за роботу у нічний час, то **вони мають виплачуватися понад МЗП** (6 000 грн).

Усі інші складові зарплати, які не наведені в ст. 3¹ Закону № 108, мають включатися до МЗП.

Зверніть увагу! До виплат, які входять до складу зарплати для забезпечення її мінімального розміру, віднесено:

- підвищення посадових окладів працівників, наприклад, за роботу в установах та організаціях, розташованих на території населених пунктів, яким надано статус гірських, за роботу в певних типах закладів, підрозділах та посадах, робота в яких дає право на підвищення посадових окладів на 15 % у зв'язку зі шкідливими та важкими умовами праці;
- доплати за роботу у вечірній час, суміщення професій (посад), виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника, розширення зони обслуговування або збільшення обсягу робіт, інтенсивність праці, керівництво бригадою, наставництво, ненормований час, економію матеріалів та ресурсів (зокрема, водіям за економію пального), допуск до державної/комерційної таємниці, за науковий ступінь;

- надбавки за класність водіям легкових автомобілів, виконання особливої роботи на строк її виконання, високі досягнення в праці, знання/використання у роботі іноземних мов, вислугу років і безперервний час роботи, почесні та спортивні звання, за особливі умови роботи бібліотечним працівникам, ранг держслужбовця, престижність педагогічної роботи;
- підвищена оплата за роботу у святкові та неробочі дні;
- усі види премій, крім перелічених у ч. 2 ст. 3¹ Закону № 108;
- суму індексації, визначену відповідно до п. 5 Порядку проведення індексації грошових доходів населення, затвердженого постановою КМУ від 17.07.03 р. № 1078, тощо.

Отже, якщо нарахована зарплата працівника, який виконав місячну норму праці, є нижчою за законодавчо встановлену МЗП, роботодавець проводить доплату до її рівня, яка виплачується щомісячно одночасно із зарплатою.

Приклад 1

Працівниця 4-го тарифного розряду з окладом відповідно до ЄТС 3 391 грн відпрацювала повний місяць за встановленим графіком та отримала доплату за складність і напруженість в розмірі 50 % посадового окладу (1 695,50 грн), а також доплату за використання в роботі деззасобів у розмірі 10 % посадового окладу (339,10 грн).

Ця працівниця отримає доплату до МЗП у розмірі 913,50 грн (6 000,00 грн – 3 391,00 грн – 1 695,50 грн). А от доплата за використання деззасобів буде нарахована понад МЗП. Тож нарахування за місяць в сумі становитимуть 6 339,10 грн.

Чи здійснюється доплата до МЗП працівникам, які працюють на неповну ставку?

Відповідно до ст. 3¹ Закону № 108 у разі укладення трудового договору про роботу на умовах неповного робочого часу, а також невиконання працівником у повному обсязі місячної (годинної) норми праці МЗП виплачується пропорційно до виконаної норми праці.

Приклад 2

Працівник працює за основним місцем роботи на 0,5 ставки. За повний відпрацьований за графіком робочого часу місяць йому нараховано: за посадовим окладом – 1 696 грн (4-й тарифний розряд за ЄТС), індексація – 68 грн, доплата за заміщення тимчасово відсутнього працівника – 848 грн. Усього нарахована зарплата становить 2 612 грн.

Доплата до МЗП цьому працівнику дорівнює 388 грн (3 000 грн – 2 612 грн) (лист Мінсоцполітики від 09.02.18 р. № 2615/0/2-18).

Як розрахувати доплату до МЗП, якщо в поточному місяці був лікарняний чи відпустка?

Право на доплату до МЗП також мають працівники, які не відпрацювали повністю місяць і зарплата яких за відпрацьований місяць менша за МЗП, визначену пропорційно до відпрацьованого часу. Це стосується тих працівників, які частину місяця перебували у відпустці, на лікарняному тощо.

Приклад 3

Посадовий оклад працівника – 4 112 грн (7-й тарифний розряд за ЄТС). Працівник із 5 по 18 липня 2021 року перебував у щорічній відпустці (14 к. д.). Сума нарахованих відпусткових – 2 710 грн.

Розрахуємо:

1) зарплату за відпрацьований час:

$$4\,112 \text{ грн} : 22 \text{ р. д.} \times 12 \text{ р. д.} = 2\,242,91 \text{ грн,}$$

де 22 р. д. – кількість днів, передбачених графіком роботи в липні 2021 року;

12 р. д. – кількість фактично відпрацьованих днів у цьому місяці (із 5 по 18 липня – відпустка);

2) МЗП за відпрацьований час:

$$6\,000 \text{ грн} : 22 \text{ р. д.} \times 12 \text{ р. д.} = 3\,272,73 \text{ грн;}$$

Більше статей за темою
див. за допомогою QR-коду:

3) доплату до МЗП:

$$3\ 272,73\ \text{грн} - 2\ 242,91\ \text{грн} = 1\ 029,82\ \text{грн};$$

4) загальну суму доходу, нарахованого працівнику в липні 2021 року:

$$2\ 242,91\ \text{грн} + 2\ 710,00\ \text{грн} + 1\ 029,82\ \text{грн} = 5\ 982,73\ \text{грн},$$

де 2 242,91 грн – оклад;
2 710 грн – відпусткові;
1 029,82 грн – доплата до МЗП.

Приклад 4

Посадовий оклад працівника – 4 619 грн (9-й тарифний розряд за ЄТС). Із 1 по 9 липня 2021 року працівник перебував на лікарняному (9 к. д.). Сума лікарняних становила 2 150 грн.

Визначимо:

1) МЗП за липень 2021 року:

$$6\ 000\ \text{грн} : 22\ \text{р. д.} \times 15\ \text{р. д.} = 4\ 090,91\ \text{грн},$$

де 22 р. д. – кількість днів, передбачених графіком роботи в липні 2021 року;
15 р. д. – кількість фактично відпрацьованих днів у цьому місяці (із 1 по 9 липня – лікарняний);

2) зарплату за відпрацьований у липні час:

$$4\ 619\ \text{грн} : 22\ \text{р. д.} \times 15\ \text{р. д.} = 3\ 149,32\ \text{грн};$$

3) доплату до МЗП:

$$4\ 090,91\ \text{грн} - 3\ 149,32\ \text{грн} = 941,59\ \text{грн};$$

4) загальну суму доходу, нарахованого працівнику в липні 2021 року:

$$3\ 149,32\ \text{грн} + 2\ 150,00\ \text{грн} + 941,59\ \text{грн} = 6\ 240,91\ \text{грн},$$

де 3 149,32 грн – оклад;
2 150 грн – лікарняні;
941,59 грн – доплата до МЗП.

Пам'ятайте: для визначення доплати до МЗП сума нарахованих лікарняних та відпусткових у розрахунок не береться.

Кому не нараховують доплату до МЗП?

Доплату до МЗП не нараховують:

- фізособам, які працюють за цивільно-правовими договорами. Їхні відносини з юрособою регулює Цивільний кодекс, а не трудове законодавство, і вимога щодо забезпечення мінімальних гарантій на такі відносини не поширюється (лист Мінсоцполітики від 17.02.17 р. № 3223/0/2-17/28);
- працівникам, посадовий оклад яких більше ніж МЗП (6 000 грн). На сьогодні це працівники, яким встановлено 13-й і вище тарифний розряд за ЄТС;
- працівникам, яким нараховано зарплату, включаючи доплати, надбавки та премії, сума якої більша за встановлену МЗП;
- працівникам, які увесь місяць не працювали (наприклад, перебували на лікарняному, у відпустці, за якими зберігався середній заробіток у зв'язку із проходженням військової служби тощо), отже, і виконаної працівником місячної (годин) норми праці за цей місяць немає, тобто в роботодавця не виникає обов'язку виконувати вимоги ст. 3 Закону № 108.

На жаль, універсальних рішень немає, бо кожна ситуація, що виникає у процесі діяльності установи, є специфічною і має свої нюанси.

ДЛЯ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЖУРНАЛУ «БАЛАНС-БЮДЖЕТ» Є ЧУДОВА НОВИНА. ЗАРЕЄСТРУЙТЕСЯ НА ПОРТАЛІ «БАЛАНС-БЮДЖЕТ» ТА ОТРИМУЙТЕ ДОСТУП НА ОДИН ІЗ РОЗДІЛІВ, ЯКИЙ ВАС ЦІКАВИТЬ

budget.uteka.ua

